

> Retouradres Postbus 40219 8004 DE Zwolle

GEMEENTE GROESBEEK
P/a Dirkzwager Advocaten en Notarissen
Mr. K.E.M. Tilleman
Postbus 3045
6802 AD ARNHEM

Afdeling Juridische Zaken

Postbus 40219
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42

Onze referentie
492-10706

Uw brief van
11 maart 2015

Uw referentie
5035299

KvK-nummer of BSN

Relatienummer
201335251

Bijlagen
3

Datum 17 juli 2015
Betreft Beslissing op bezwaarschrift

Geacht college,

Op 12 maart 2015 heb ik uw bezwaarschrift ontvangen tegen het besluit van 9 maart 2015. Dit besluit is genomen op grond van de Flora- en Faunawet (hierna: Ffwet).

Dit besluit is opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaarschrift en waarom deze beslissing is genomen. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing

Ik verklaar uw bezwaren ongegrond. Hierna kunt u lezen op grond van welke overwegingen ik tot deze beslissing ben gekomen.

Procesverloop

Op 27 februari 2014 heb ik een verzoek om handhaving ontvangen van Stichting RAVON (hierna: RAVON) en de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek. Verder zijn daarna nog drie meldingen van een mogelijke overtreding van de Ffwet ontvangen. Deze verzoeken en meldingen hadden betrekking op het voornemen van de gemeente Groesbeek (hierna: de gemeente) om langs een spoortracé tussen de spoorbrug en de schietbaan een betonnen fietspad aan te leggen.

Middels de brieven van 3 april 2014 en 15 mei 2014 (vooraankondiging 1 en 2) heb ik u erop gewezen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is om uit te kunnen sluiten dat de aanleg en het gebruik van het fietspad geen overtreding zullen betekenen van de Ffwet. Dit aanvullende onderzoek diende u ter beoordeling aan mij voor te leggen voor het starten met de werkzaamheden. Het starten met de werkzaamheden kon slechts plaatsvinden nadat ik daartoe toestemming voor had gegeven. Ik heb u erop gewezen dat indien u zonder mijn toestemming toch zou starten met de werkzaamheden aan het fietspad, ik op grond van mijn bevoegdheid, handhavend zou optreden.

Vervolgens heeft u Bureau Waardenburg opgedragen onderzoek te verrichten. Op 21 november 2014 heeft u mij het rapport toegestuurd van het onderzoek. Volgens u zou uit dit onderzoek blijken dat met de aanleg van het fietspad geen overtredingen van de Ffwet worden begaan. U heeft mijn oordeel over dit onderzoek niet afgewacht. Op 24 november 2014 werd mij gemeld dat u reeds was gestart met de werkzaamheden aan het fietspad. Hierop heb ik op dezelfde dag nog een inspecteur van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit verzocht om ter plaatse een controle uit te voeren. De betrokken inspecteur heeft mij gemeld dat de graafwerkzaamheden reeds waren afgerond.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie
492-10706

Middels de brieven van 27 januari 2015 en 25 februari 2015 (vooraankondiging 3 en 4) heb ik u erop gewezen dat u met de aanleg en de ingebruikname van het fietspad de artikelen 9 en 11 van de Ffwet heeft overtreden en u verzocht om een plan aan mij voor te leggen waarin u aangeeft op welke wijze u de feitelijke situatie gaat herstellen. Verder heb ik u ook verzocht om vóór 15 maart 2015 het fietspad voor gebruik af te sluiten om zodoende verdere overtredingen van de Ffwet te vermijden. U heeft middels een zienswijze van 6 februari 2015 laten weten dat u niet aan mijn verzoek tot herstel zult voldoen.

Bij besluit van 9 maart 2015 (hierna: het bestreden besluit) heb ik u een last onder dwangsom opgelegd met een begunstigingstermijn tot 15 maart 2015. Daaraan is een dwangsom van € 150.000,00 ineens verbonden.

Vervolgens heeft u de Rechtbank Gelderland (hierna: de rechtbank) verzocht om een voorlopige voorziening te treffen. Bij uitspraak van 12 maart 2015 heeft de rechtbank uw verzoek toegewezen en het bestreden besluit geschorst. De rechtbank heeft echter wel geoordeeld dat ik de last onder dwangsom mocht opleggen. Volgens de rechtbank zal het gebruik van het fietspad aanmerkelijk worden geïntensiveerd. Wanneer zandhagedissen het fietspad kruisen is het voorzienbaar dat de dieren worden aangereden en staat dus vast dat artikel 9 van de Ffwet wordt overtreden.

Op 4 juni 2015 heeft een hoorzitting plaatsgevonden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in Den Haag. Bij deze hoorzitting waren tevens een vertegenwoordiger van de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek en een vertegenwoordiger van RAVON aanwezig.

Na ingebruikname van het fietspad zijn diverse meldingen gedaan van dode reptielen op het fietspad. Naar aanleiding hiervan heb ik de rechtbank verzocht om de schorsing van het bestreden besluit op te heffen. Bij uitspraak van 14 juli 2015 heeft de rechtbank mijn verzoek afgewezen.

Uw bezwaren

U geeft aan het niet eens te zijn met het bestreden besluit. Samengevat voert u het volgende aan:

De last is onduidelijk en te verstrekkend. Het is niet duidelijk waarom de last is opgelegd. Uit het rapport van Bureau Waardenburg blijkt dat geen verbodsbepalingen uit de Ffwet worden overtreden. De gladde slang is in het

onderzoeksg gebied helemaal niet aangetroffen. Voor de hazelworm en zandhagedis is geen sprake van overtreding van de Ffwet. In de notitie van 20 mei 2015 van RAVON wordt gesuggereerd dat er slachtoffers zijn gevallen en dat daarom artikel 9 van de Ffwet wordt overtreden. Dat is volgens u onjuist. Die informatie is gebaseerd op gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: de NDFF), een privaatrechtelijke commerciële databank waarin iedereen zaken kan melden. Verder verzoekt u om een herroeping van het betreden besluit en de intrekking van de last onder dwangsom. Tot slot vraagt u om een vergoeding van de proceskosten.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie
492-10706

Waarom deze beslissing?

Uw bezwaren heb ik zorgvuldig beoordeeld en opnieuw getoetst aan het wettelijk kader. De conclusie is dat uw bezwaren ongegrond zijn. Hierna kunt u lezen waarom.

Allereerst wijs ik u erop dat in de vier vooraankondigen, zoals hiervoor aangehaald, en in het bestreden besluit uitgebreid uiteengezet is waarom de last onder dwangsom is opgelegd. Korthedshalve verwijs ik u voor de overwegingen en de achtergronden daarvan naar de betreffende brieven en het bestreden besluit. In aanvulling op het bestreden besluit overweeg ik nog als volgt. De dwangsom zoals aangegeven in het bestreden besluit blijft ongewijzigd. De maatregelen en de termijn die de gemeente in acht dient te nemen bij de uitvoering van de last wijken op enkele onderdelen af van hetgeen is opgelegd in het bestreden besluit. Hierna zal ik dit verder toelichten.

Juridisch kader

Op grond van artikel 112 van de Ffwet in samenhang met artikel 5:32 van de Algemene wet bestuursrecht ben ik bevoegd om het bestreden besluit aan u op te leggen.

Op grond van artikel 9 van de Ffwet is het verboden om dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort onder andere te doden en/of te verwonden.

Op grond van artikel 11 van de Ffwet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. De verbodsbepalingen worden overtreden als de door dit artikel beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen gaat dan door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast.

Zowel de zandhagedis, de hazelworm en de gladde slang zijn beschermde inheemse diersoorten.

Wanneer de Ffwet wordt overtreden ben ik bevoegd om handhavend op te treden. Vooropgesteld dient te worden dat de bevoegdheid tot handhaving een bevoegdheid is en geen verplichting. Dit brengt mee dat ik de belangen die vóór en die tegen handhaving pleiten tegen elkaar moet afwegen. Echter, bij die belangenafweging komt mij volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling

Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: ABRS) slechts een beperkte beleidsvrijheid toe. Door de ABRS is overwogen dat, gelet op het algemeen belang dat gediend is met handhaving, in geval van overtreding van een wettelijk voorschrift het bestuursorgaan dat bevoegd is om handhavend op te treden, in de regel van deze bevoegdheid gebruik zal moeten maken. Slechts onder bijzondere omstandigheden mag van het bestuursorgaan worden gevergd dit niet te doen. Dit kan zich voordoen indien concreet uitzicht op legalisatie bestaat. Voorts kan handhavend optreden zodanig onevenredig zijn in verhouding tot de daarmee te dienen belangen dat van optreden in die concrete situatie behoort te worden afgezien. Gevallen waarin is geconcludeerd dat handhaving onevenredig is betreffen gevallen waarin een overtreding een (te) incidenteel karakter had, zie bijvoorbeeld de uitspraak van de ABRS van 15 november 2002, AB 2003, 73. Van een dergelijk incidenteel karakter is in het onderhavige geval geen sprake. Verder is in het onderhavige geval geen concreet zicht op legalisatie, omdat de gemeente geen ontheffing heeft aangevraagd in het kader van de Ffwet voor de aanleg en het gebruik van het betonnen fietspad. De gemeente is ook niet van plan om een dergelijke ontheffing aan te vragen, omdat het fietspad intussen is aangelegd en in gebruik genomen. Kortom, er is in het onderhavige geval geen sprake van bijzondere omstandigheden die ertoe zouden moeten leiden dat ik van een handhavend optreden zou moeten afzien.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie
492-10706

Plangebied

Het plangebied ligt in het bos tussen Groesbeek en Nijmegen. Het plangebied bestond voorheen uit een smalle zandweg, met aan beide zijden grazige vegetatie. Vervolgens ging de vegetatie over in een gevarieerdere situatie met hogere/ lagere vegetatie en ging daarna over in bos. Het westelijk deel van het plangebied wordt de spoorkuil genoemd, omdat daar het plangebied verdiept in het bos ligt. Dit westelijke deel is zeer geschikt leefgebied voor reptielen. In opdracht van de gemeente is in het najaar van 2014 het bestaande smalle pad langs het spoortracé tussen de spoorbrug en de schietbaan in de spoorkuil verhard met een laag wit beton en tot twee meter verbreed. Daarnaast is aan weerszijden van het fietspad een strook van één meter vrijgemaakt van vegetatie en ingericht met een grindbed. De grindbedden zouden volgens u 1 meter breed zijn. Uit een tweetal veldbezoeken (26 mei en 26 juni 2015) uitgevoerd door een ecooloog van de Afdeling Advisering Natuurwetgeving (hierna: ANW) is gebleken dat de 1 meter grindbedden op veel plaatsen meer dan 2 meter breed zijn. Het plangebied is de zone van het nieuwe fietspad, inclusief het grindbed aan weerszijden van het fietspad. Tussen de Schietbaan en de brug is nu aan weerszijden van het plangebied zowel kwalitatief als kwantitatief minder leefgebied voor reptielen aanwezig.

Onderzoeken/ leefgebied reptielen

De door u en andere betrokken partijen ingediende rapportages/ notities heb ik voorgelegd aan een ecooloog van de afdeling ANW. Het advies van deze deskundige is gebaseerd op de hiervoor genoemde stukken, raadpleging van diverse databanken inzake de waarneming van beschermde dieren en planten (zoals de Nationale Databank Flora en Fauna en Waarneming.nl) en twee door hem verrichte veldbezoeken in het plangebied. Het advies van deze deskundige treft u in bijlage aan bij dit besluit.

Bureau Waardenburg stelt dat de korte vegetatie, langs de voormalige zandweg, als leefgebied wordt aangemerkt voor zowel de zandhagedis en de hazelworm. Voorgaande blijkt uit waarnemingen die zijn gedaan tijdens de onderzoeksronde in 2014 die Bureau Waardenburg heeft uitgevoerd in het plangebied. Er zijn volgens Bureau Waardenburg regelmatig zonnende zandhagedissen in dit gebied aangetroffen. De populatie zandhagedissen in het onderzoeksgebied wordt geschat op 200 tot 300 adulte hagedissen. Bureau Waardenburg beschrijft dat geschikt leefgebied bestaat uit een afwisseling van dichte vegetatie, houtstronken of de rails met dwarsliggers die schuilplaatsen bieden met daaromheen open zonplaatsen en een vergraafbare bodem voor de eierafzet. In augustus 2014 zijn juveniele dieren verspreid in het onderzoeksgebied waargenomen. Vanaf de tweede helft van augustus 2014 zijn pas geboren hagedissen waargenomen. Tijdens de inventarisatieronde van 18 september 2014 werd een hoge dichtheid aan juveniele dieren waargenomen direct langs het fietsspoor in de grazige korte vegetatie. De juveniele dieren kruisten regelmatig de onverharde zandweg. Tot slot geeft Bureau Waardenburg aan dat het korte gras en het fietsspoor/zandweg deel uitmaken van het leefgebied van adulte hagedissen. Dit betekent dat daar ook verblijfplaatsen aanwezig waren van deze soort. De verblijfplaatsen kunnen niet exact bepaald worden, omdat het bijvoorbeeld kan gaan om een muizenhol, een holte in een wortelgestel van een heidepol of om beschutte graszoden.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie
492-10706

De zandhagedis gebruikt een leefgebied van meerdere honderden vierkante meters als zijn territorium, waarin onder andere naar voedsel wordt gezocht en locaties worden gezocht om op te warmen en om af te koelen. Met name volwassen dieren doen dit vanuit een of meerdere vaste uitvalsbasisen, zoals holtes. Het bos aan de weerszijden van het plangebied bevat geen geschikt leefgebied voor de zandhagedis en de hazelworm. Voor deze dieren is leefgebied van belang waarin zij zich kunnen opwarmen aan de zon. Geschikt leefgebied voor deze dieren bevat over het algemeen structuurrijke open en dichte vegetatie. Dat is in het plangebied aanwezig in met name het westelijk deel van het plangebied. Het oostelijk deel van het plangebied was en is minder geschikt. De spoorkuil is voor zowel de zandhagedis als de hazelworm geschikt voor jaarrond bewoning. Dit wordt ook door Bureau Waardenburg bevestigd. Vrijwel het gehele jaar werden er meldingen gedaan van de aanwezigheid van de zandhagedissen en de hazelwormen langs de oude zandweg en nu het betonnen fietspad. Ook tijdens de voortplantingsperiode van deze soorten. Bij het plangebied is het grote heidegebied Mulderskop gelegen waarvan bekend is dat daar zandhagedissen en hazelwormen voorkomen. Dit gebied wordt aangemerkt als de bronpopulatie van deze soorten.

Wat betreft de aanwezigheid van de gladde slang werd door Bureau Waardenburg geconcludeerd dat deze zich niet in het onderzoeksgebied bevindt. Volgens Bureau Waardenburg bevat het onderzoeksgebied echter wel geschikt leefgebied voor deze soort. De spoorkuil bevat grazige zonnige hellingen met een variatie in hoge en lage begroeiing. Daarnaast staat deze soort bekend om het voorkomen rondom (verlaten) spoorlijnen. Het onderzoek dat door Bureau Waardenburg is uitgevoerd heeft plaatsgevonden vanaf de westzijde van de brug over de spoorkuil tot aan de Biesseltsebaan. Het gedeelte aan de oostzijde van de brug tot aan de Schietbaan

is slechts één keer doorlopen op 22 augustus 2014. Op dit traject heeft onvoldoende onderzoek naar de gladde slang plaatsgevonden. Daarmee kan de afwezigheid van de gladde slang dus niet vastgesteld of uitgesloten worden voor het gedeelte van de oostzijde van de brug tot aan de Schietbaan.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Artikel 11 van de Ffwet

Onze referentie

492-10706

De zomerverblijfplaats, waar de zandhagedis er meerdere van heeft, is ook een vaste verblijfplaats. Bureau Waardenburg stelt in zijn rapport dat er geen voortplantingslocaties of overwinteringslocaties aanwezig zijn, maar vermeldt niets over de zomerverblijfplaats. Deze plekken bevinden zich nabij de zonplekken (de zonplek is de functionele leefomgeving van de zomerverblijfplaats, zoals vermeld in het rapport van Bureau Waardenburg). Een zandhagedis heeft meerdere plekken nodig om te zonnen rondom een schuilplaats welke in de zomerperiode gebruikt wordt, de zomerverblijfplaats. Elk dier heeft zo meerdere schuilplaatsen met daaromheen meerdere plekken waar het veilig kan zonnen. Een zonplek wil niet alleen zeggen dat het terrein open is maar ook dat er voldoende vegetatie aanwezig is voor het dier om zichzelf veilig te voelen. Dus een open structuur. Gaat er teveel zonplek verloren, dan gaat ook de zomerverblijfplaats verloren, ook al is deze zomerverblijfplaats niet aangetast door de aanleg van het nieuwe fietspad. De functionele omgeving van deze zomerverblijfplaats is op sommige plekken niet meer aanwezig. Voor het betonnen fietspad geldt dat dit definitief is en voor de grindbedden geldt dat dit tijdelijk is, indien de grindbedden (verder) begroeid raken.

Gelet op het voorgaande en recente waarnemingen die zijn gedaan in het plangebied ben ik van oordeel dat het gehele plangebied leefgebied is van de zandhagedis en de hazelworm. Door de aanleg van het fietspad is een deel van het leefgebied van de genoemde soorten verdwenen (minimaal 10%). Bureau Waardenburg bevestigt in zijn rapport voor wat betreft de zandhagedis dat de functionele leefomgeving (zomerverblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen) van deze soort ongeschikt zijn geworden door de aanleg van het betonnen fietspad. Hierdoor zijn verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffwet (beschadigen, vernielen, wegnemen en verstoren van vaste rust- en verblijfplaats) overtreden.

De Europese Commissie heeft een beschrijving gegeven van wat onder 'het waarborgen van de ecologische functionaliteit' moet worden begrepen. Zie ook het Guidance document en de conclusie van de AG in zaak C-383/09¹. In zijn conclusie omschrijft de AG het als volgt: "Zij moeten al datgene bieden wat voor een succesvolle voortplanting en een ongestoorde rust van de betrokken soort noodzakelijk is. De aantasting of opheffing van de ecologische functionaliteit, moet als beschadiging of vernieling worden beschouwd²". Hieruit mag worden

¹ Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC, February 2007

Pagina 45: Summary: Breeding sites and resting places are to be strictly protected, because they are crucial to the life cycle of animals and are vital parts of a species' entire habitat. Article 12(1)(d) should therefore be understood as aiming to safeguard the continued ecological functionality of such sites and places, ensuring that they continue to provide all the elements needed by a specific animal to rest or to breed successfully. The protection applies all year round if these sites are used on a regular basis;

Conclusie AG Kokott, C-383/09 punt 34.
² Conclusie AG Kokott, C-383/09 punt 49.

geconcludeerd dat er sprake is van een overtreding van artikel 11 Ffwet wanneer de ecologische functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaats geheel of gedeeltelijk wegvalt. Dat is in het onderhavige geval aan de orde.

Artikel 9 Ffwet

Ik heb u voorafgaand aan het opleggen van de last er een aantal malen op gewezen dat bij de ingebruikname van het betonnen fietspad het risico op aanrijding van dieren groot zal zijn. Met name bij reptielen die het fietspad opkruipen om zich op te warmen. Beton zonder enige obstakels is zeer aantrekkelijk voor reptielen die op zoek zijn naar een zonplek. U gaf toen aan dat het risico niet zo groot zou zijn, omdat het betonnen fietspad een witte kleur zou krijgen waardoor de opwarming van het beton tegengegaan zou worden. Daarnaast zou u mitigerende maatregelen nemen, zoals het aanbrengen van plagselhopen en het kort houden van de vegetatie op een strook van circa 1 meter langs het fietspad om te stimuleren dat dieren afstand behouden tot het fietspad. Het zou in uw ogen dan ook alleen gaan om incidentele slachtoffers, waar artikel 9 van de Ffwet volgens u niet op ziet. Ten aanzien van het voorgaande merk ik op dat intussen is gebleken dat er geen sprake is van incidentele slachtoffers. De maatregelen hebben niet voorkomen dat de reptielen het betonnen fietspad en de omliggende berm gebruikt hebben en nog gebruiken om te zonnen. Er zijn diverse meldingen gedaan van dode reptielen die zijn aangetroffen op het betonnen fietspad. Het rijden op het betonnen fietspad genereert vrij weinig geluid. Als gevolg hiervan worden zonnende reptielen niet gewaarschuwd voor aankomend verkeer op het fietspad.

Artikel 9 van de Ffwet is trouwens van toepassing, ongeacht of de doding van de reptielen voorzienbaar dan wel incidenteel is. Uit de jurisprudentie van de ABRS (zie de uitspraak van 16 april 2014, 201301107/1/A3) volgt dat het in artikel 9 van de Ffwet opgenomen verbod niet is beperkt tot het opzettelijk doden en verwonden van beschermde inheemse diersoorten. Uit het bepaalde in artikel 9 van de Ffwet volgt dat met elke doding van een beschermde diersoort, ongeacht of die doding voorzienbaar dan wel incidenteel is, het in artikel 9 van de Ffwet vervatte verbod wordt overtreden en derhalve een bevoegdheid bestaat tot handhavend optreden.

Het gebruik van het fietspad is aanmerkelijk geïntensiveerd ten opzichte van de oude situatie. Ik ben van oordeel dat door de ingebruikname van het fietspad er op structurele basis aanrijdingen met reptielen zullen plaatsvinden. Het voorgaande was door zowel de rechtbank als Bureau Waardenburg voorzien. Er zijn tussen 14 april en 30 mei 2015 meldingen gedaan van 12 dode reptielen die op het fietspad zijn aangetroffen. Het fietspad ligt middenin het leefgebied van de reptielen. Binnen dit leefgebied wordt naar voedsel gezocht en zijn er plekken aanwezig om op te warmen en af te koelen. De reptielen voeren deze activiteiten vanuit vaste verblijfplaatsen (zoals graspol of holletje). De dieren bewegen zich vrij in dit gebied en passeren daarbij vaak het fietspad. Reptielen warmen zich graag op. Omdat de spoorkuil verdiept in het landschap ligt, is er aan beide zijden van het fietspad een talud aanwezig. Omdat bovenop het talud aan beide zijden ook hoge bomen staan, is er altijd wel schaduw aan één van de taluds. De reptielen migreren dan ook regelmatig van het ene talud naar het andere op

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie
492-10706

zoek naar een zonplek of schaduwplek en kruisen daarbij onvermijdelijk het fietspad.

U heeft de meldingen van de dode reptielen betwist en aangegeven dat deze informatie is gebaseerd op gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: de NDFF), een privaatrechtelijke commerciële databank waarin iedereen zaken kan melden. Ten aanzien van voorgaande merk ik op dat ik geen reden zie om te twifelen aan de betrouwbaarheid van de gegevens uit de NDFF. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. Bovendien wijs ik u erop dat Bureau Waardenburg bij zijn onderzoek zelf óók gebruik heeft gemaakt van gegevens uit de NDFF.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie

492-10706

Barrièrewerking

Er is geen sprake van een fysieke barrièrewerking als gevolg van de aanwezigheid van het betonnen fietspad. Er zijn immers dode dieren op het fietspad aangetroffen en daarnaast zijn er zandhagedissen en een hazelworm waargenomen die het fietspad kruisten. Aangezien het fietspad middenin het leefgebied ligt van de reptielen, zullen deze dieren het fietspad regelmatig oversteken. Het witte beton en het grindbed aan de weerszijden van het fietspad voorkomen niet dat de dieren regelmatig het fietspad zullen kruisen om zich op te warmen dan wel af te koelen.

Last onder dwangsom

Ik ben van oordeel dat de aanleg en het gebruik van het betonnen fietspad het leefgebied van de zandhagedis, de hazelworm en (mogelijk) de gladde slang verstoort (artikel 11 Ffwet) en er toe leidt dat deze reptielen worden gedood dan wel verwond (artikel 9 Ffwet). Daarom heb ik besloten tot handhavend optreden.

De opgelegde dwangsom zoals beschreven in het bestreden besluit blijft ongewijzigd. De termijn voor de uitvoering van de last wordt middels dit besluit in de hieronder aangegeven termijn gewijzigd. Het ongedaan maken van de barrièrewerking komt te vervallen.

De rechtbank heeft bepaald dat de schorsing van het bestreden besluit voortduurt tot zes weken na de bekendmaking van het onderhavige besluit. Daarom luidt de last wat betreft de termijn van uitvoering en de maatregelen als volgt:

1. De gemeente dient het fietspad per direct na afloop van de door de rechtbank aangegeven termijn af te sluiten.

Daarnaast dient de gemeente uitvoering te geven aan een van de hieronder aangegeven opties:

- a. De gemeente dient het betonnen fietspad te verwijderen en de weg in oude staat te herstellen of
- b. De gemeente dient het fietspad jaarlijks gedurende de actieve periode van de reptielen (april-oktober) af te sluiten voor al het gebruik of
- c. De gemeente geeft uitvoering aan alle hieronder aangegeven maatregelen:
  - het plaatsen van faunapassages onder het fietspad, in combinatie met het uitrasteren van het fietspad. De afmeting van de faunapassages en de

inrichting van de rasters dienen op volgende wijze te worden uitgevoerd. Om de 25 meter een faunapassage onder het fietspad. De passages moet voldoende licht hebben. Minimaal 40 cm bij 40 cm of 40 cm bij 50 cm en met een rooster aan de bovenzijde. Langs het fietspad dient een kering aangebracht te worden, zodat geleiding aanwezig is naar een tunnel. De kering dient minimaal 50 cm hoog te zijn en dient minimaal 10 cm ingegraven te worden. Er zijn diverse opties voor het plaatsen van tunnels en geleidingswanden. De gemeente dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan mij voor te leggen.

- Het verwijderen van het gehele grindbed aan de taludzijde. Vervolgens dient dit gebied omgevormd te worden naar een gevarieerde zone met hoog en laag gras/heide en struiken. Op deze wijze ontstaat weer meer leefgebied voor de zandhagedis, hazelworm en de gladde slang. De gemeente dient een plan van aanpak aan mij ter goedkeuring voor te leggen.
- De gemeente dient verbodsborden te plaatsen zodat het fietspad niet door scooters en brommers gebruikt kan worden.
- Het geschikt maken van het bestaande leefgebied van de reptielen. Een plan van aanpak inclusief een beheerplan dient door de gemeente aan mij ter goedkeuring voorgelegd te worden.

Bij het niet nakomen van bovenstaande verbeurt u na 31 augustus 2015 een dwangsom van €150.000,- (honderdvijftigduizend euro) ineens.

Verzoek om vergoeding proceskosten

U heeft in het bezwaarschrift tevens verzocht om vergoeding van de proceskosten. Uit artikel 7:15, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht volgt dat proceskosten alleen voor vergoeding in aanmerking komen als er sprake is van herroeping van het bestreden besluit wegens een aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. In het onderhavige geval is geen sprake van een besluit dat wegens de onrechtmatigheid daarvan wordt herroepen. Als gevolg hiervan is het vergoeden van de proceskosten niet aan de orde.

Conclusie

Ik herroep het besluit waartegen uw bezwaren zijn gericht voor zover het bestreden besluit ziet op de termijn die is aangegeven voor de uitvoering van de last en het ongedaan maken van de barrièrewerking. Voor het overige laat ik het bestreden besluit in stand.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie

492-10706

Beroepsmogelijkheid

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een beroepsschrift indienen. Stuur het beroepsschrift naar de Rechtbank Gelderland, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Voor de behandeling brengt de rechtbank aan u een bedrag in rekening.

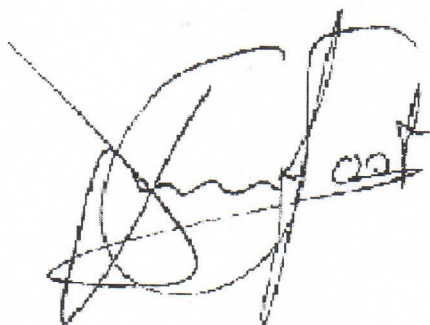
Afdeling Juridische Zaken**Datum****Onze referentie**

492-10706

U kunt ook digitaal beroep instellen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Kijk op de genoemde site voor precieze voorwaarden.

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'K.J. Oost', written over a horizontal line. The signature is stylized and somewhat abstract.

mr. K.J. Oost

De teammanager Juridische Zaken Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen: - Relevante wet- en regelgeving
- Verslag hoorzitting 4 juni 2015
- Advies Afdeling Advisering Natuurwetgeving 13 juli 2015

Relevante wet- en regelgeving

Flora- en faunawet

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 112

1. Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bij of krachtens deze wet bepaalde. (...)

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:31d

Onder last onder dwangsom wordt verstaan: de herstelsanctie, inhoudende:

- a. een last tot geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding, en
- b. de verplichting tot betaling van een geldsom indien de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Artikel 5:32

1. Een bestuursorgaan dat bevoegd is een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in plaats daarvan aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen.

Artikel 7:3 van de Algemene wet bestuursrecht:

Van het horen van belanghebbenden kan worden afgezien indien:

- a. het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is,
- b. het bezwaar kennelijk ongegrond is,
- c. de belanghebbenden heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord,
- d. de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord, of
- e. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

Artikel 7:15

1. Voor de behandeling van het bezwaar is geen recht verschuldigd.
2. De kosten, die de belanghebbende in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, worden door het bestuursorgaan uitsluitend vergoed op verzoek van de belanghebbende voorzover het bestreden

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie

492-10706

besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid.

Artikel 8:1

1. Een belanghebbende kan tegen een besluit beroep instellen bij de rechtbank.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

Onze referentie

492-10706